

รายละเอียดหลักสูตร

หลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูง

การเสริมสร้างสังคมสันติสุข รุ่นที่ 12

ปีการศึกษา พ.ศ. 2564-2565

สำนักสันติวิธีและธรรมาภิบาล
สถาบันพระปกเกล้า

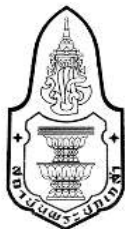

แผนการดำเนินงาน
หลักสูตรประกาศนียบัตรการเสริมสร้างสังคมสันติสุข รุ่นที่ 12

กิจกรรม	กำหนดการ
ประชาสัมพันธ์การรับสมัคร ทางเว็บไซต์ www.kpi.ac.th	14 มิถุนายน – 23 กรกฎาคม 2564
รับสมัครผ่านระบบออนไลน์เท่านั้น ทางเว็บไซต์ www.kpi.ac.th	14 มิถุนายน – 23 กรกฎาคม 2564
ประกาศและแจ้งผลการคัดเลือก (สามารถตรวจสอบได้จาก www.kpi.ac.th)	6 สิงหาคม 2564
ผู้ได้รับการคัดเลือกรายงานตัว	16-17 สิงหาคม 2564
พิธีเปิดและปฐมนิเทศหลักสูตร (ต่างจังหวัด)	26-29 สิงหาคม 2564
เริ่มการศึกษาอบรมตามตารางการบรรยาย (เรียนทุกวันศุกร์ เวลา 09.00 - 16.00 น. ระหว่างเดือนกันยายน 2564 – เดือนมิถุนายน 2565)	3 กันยายน 2564
กิจกรรมปัจฉิมนิเทศหลักสูตร (ต่างจังหวัด)	24-26 มิถุนายน 2565

หลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูงการเสริมสร้างสังคมสันติสุข
Advanced Certificate Course in Promotion of Peaceful Society

1. หลักการและเหตุผล

จากสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ปรากฏขึ้นในสังคมไทย อาจจะได้ว่าเป็นสังคมแห่งสันติเมื่อเปรียบเทียบกับอีกหลากหลายประเทศทั่วโลก แต่ก็อาจมีบางช่วงเวลาที่ความขัดแย้งได้ปรากฏตัวขึ้นและมีแนวโน้มว่าจะกลับกลายเป็นความรุนแรง เริ่มจากระดับปัจเจกบุคคล ชุมชน องค์กร และหน่วยงานต่าง ๆ จนถึงระดับประเทศและระหว่างประเทศ ซึ่งอาจจะมีสาเหตุพื้นฐานมาจากความขัดแย้งในมิติเชิงโครงสร้าง ซึ่งหมายถึงการกระจายทรัพยากรที่ไม่ทั่วถึง ความไม่เป็นธรรมในสังคม การจัดสรรผลประโยชน์ที่ไม่เท่าเทียม ตลอดจนสาเหตุความรุนแรงอันเนื่องมาจาก ความแตกต่างทางด้านความคิด ทศนคติ ความเชื่อ วิถีชีวิต และวัฒนธรรม แม้ทุกฝ่ายจะพยายามแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งและความรุนแรงในอดีตที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม หลายครั้งก็พบว่าปัญหายังคงดำรงอยู่อย่างต่อเนื่องกลายเป็นความขัดแย้งที่ยืดเยื้อเรื้อรัง (Protracted Conflict) อันเนื่องมาจากการไม่ได้รับการแก้ไขอย่างถูกต้องเหมาะสม รวมทั้งการไม่ได้คำนึงถึงความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง การละเลยอัตลักษณ์และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนและชุมชนในพื้นที่ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าสังคมไทยยังขาดกระบวนการเรียนรู้เชิงการป้องกัน แก้ไข และแปรเปลี่ยนความขัดแย้ง ตลอดจนการเยียวยาและสร้างความสมานฉันท์ที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม

แนวทางหนึ่งที่จะทำให้สังคมเกิดความสันติสุขได้คือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งถือเป็นกระบวนการที่สำคัญ เพราะแม้คนในสังคมจะมีความแตกต่างหลากหลาย แต่หากได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทศนคติ และประสบการณ์ร่วมกัน ก็จะทำให้เกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เกิดความเข้าใจร่วมกันในประเด็นปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของความขัดแย้งและความรุนแรงที่เกิดขึ้น โดยท้ายที่สุด แนวทางดังกล่าวจะก่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายเกิดเป็นความสัมพันธ์ในแนวราบ มีความเท่าเทียมและความเข้าใจอันดีระหว่างกัน เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และความแตกต่างของกันและกัน

ในปัจจุบัน ประเทศต้องเผชิญกับวิกฤตการณ์ทางสังคมในมิติต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เช่น วิกฤตความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม วิกฤตศรัทธาทางการเมือง วิกฤตโรคระบาดใหม่ วิกฤตความรุนแรงทางสังคม และโดยเฉพาะอย่างยิ่งบรรยากาศของความสมานฉันท์เริ่มถดถอย การที่จะป้องกันและเปลี่ยนแปลงวิกฤตการณ์ความรุนแรงต่าง ๆ ในสังคม ต้องอาศัยบุคลากรทางสันติวิธีที่สามารถแปรเปลี่ยนความขัดแย้งไปสู่ทางเลือกที่สร้างสรรค์ เปรียบเสมือน Agent of Change

ที่ขับเคลื่อนวัฒนธรรมสันติวิธีโดยเข้าใจถึงคุณค่าของสันติวิธีอย่างแท้จริงและสามารถนำสันติวิธีประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง

สถาบันพระปกเกล้า โดยสำนักสันติวิธีและธรรมาภิบาล ซึ่งมีพันธกิจในการจัดอบรม ศึกษาวิจัย การขับเคลื่อนสังคม และให้บริการวิชาการแก่สังคมในด้านการป้องกันและแก้ไขความขัดแย้ง และความรุนแรง จึงได้พัฒนาหลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูงการเสริมสร้างสังคมสันติสุข (4ส) ขึ้น โดยมีแนวคิดหลักที่หลักสูตรนี้จะเป็นเวทีแห่งการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เข้ารับการอบรมซึ่งมาจากทุกภาคส่วนของสังคม ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันอย่างอิสระ บนหลักการพื้นฐานของการเปลี่ยนแปรความขัดแย้งไปสู่สังคมที่สร้างสรรค์ (Conflict Transformation) โดยใช้กรณีศึกษาที่เกิดขึ้นจริง ในวิถีชีวิตความเป็นอยู่ระหว่างผู้คนที่แตกต่างกันในหลากหลายมิติ เพื่อเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้และการศึกษาอบรม เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกันในสังคม

2. วัตถุประสงค์

ผู้เข้ารับการศึกษาดูแบบ จะต้องบรรลุวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

2.1 มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสภาพความขัดแย้ง สาเหตุ และวิธีแก้ไขปัญหาในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ความขัดแย้งทางการเมือง ความขัดแย้งจากการจัดการฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และความขัดแย้งในสังคมพหุลักษณะ

2.2 มีทักษะเบื้องต้นในการสร้างสันติสุขในสังคม (Peacebuilding) ในมิติของการป้องกันการจัดการและแก้ไขความขัดแย้ง (Conflict Resolution) การแปรเปลี่ยนความขัดแย้งที่เกิดขึ้นแล้วไม่ให้เป็นความรุนแรง (Conflict Transformation) ซึ่งประเด็นนี้สำคัญมาก เพราะเป็นการแก้ไขปัญหาที่รากเหง้า แทนแก้ที่ปัญหา โดยเน้นแบบยั่งยืน และการเยียวยาสร้างความสมานฉันท์ให้กลับคืนสู่สังคมภายหลังความขัดแย้งสิ้นสุดลง (Reconciliation)

2.3 มีเจตคติที่ยอมรับและเห็นคุณค่าของความแตกต่างหลากหลายในสังคม รวมทั้งยึดมั่นสันติวิธีทั้งในสำนึกและพฤติกรรม โดยเน้นการสร้างสันติวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดการแปรเปลี่ยนความขัดแย้ง (Conflict Transformation) ลึกถึงคุณค่า ดังนั้น สันติวัฒนธรรมจึงสำคัญ เพื่อให้ประเทศไทยพัฒนาเปลี่ยนแปลงได้ก้าวหน้าสู่สันติวิธี (มิติเชิงคุณค่า) ได้ดียิ่งขึ้น

2.4 นำความรู้และประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการแลกเปลี่ยนกับบุคคลจากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งในชั้นเรียนและในพื้นที่มาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางแก้ไขความขัดแย้งและสร้างสันติสุขในสังคมอย่างเป็นระบบ พร้อมนำเสนอต่อสังคมและผู้เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการแก้ไขปัญหาต่อไป

2.5 เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างผู้เข้ารับการศึกษาดูแบบที่มีภูมิหลังที่แตกต่างกัน ซึ่งสะท้อนถึงความหลากหลายในสังคม อันจะนำไปสู่การเกิดเจตนาารมณ์ร่วมที่จะสานต่อพลังในการเสริมสร้างสังคมสันติสุขในรูปของเครือข่ายผู้เข้ารับการศึกษาดูแบบอย่างมีประสิทธิภาพ

3. คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษาอบรม

3.1 คุณสมบัติ

ผู้ที่เข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูงการเสริมสร้างสังคมสันติสุข จะต้องมีความสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

ก. ภาครัฐ

- (1) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- (2) สมาชิกวุฒิสภา
- (3) เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 35 ปี และไม่เกิน 60 ปี ในวันปิดรับสมัคร)
- (4) เป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือผู้บริหารพรรคการเมืองที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 35 ปี ในวันปิดรับสมัคร)
- (5) ข้าราชการการเมือง ตำแหน่งที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี ที่ปรึกษารัฐมนตรี เลขาธิการนายกรัฐมนตรี รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรี เลขานุการรัฐมนตรี ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรี (ซึ่งได้รับแต่งตั้งตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง) และข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง (ซึ่งได้รับแต่งตั้งตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา) ที่ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า (ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 35 ปี ในวันปิดรับสมัคร)
- (6) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกเมืองพัทยา นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี ประธานสภาเทศบาล (ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 35 ปี ในวันปิดรับสมัคร)
- (7) ข้าราชการศาลยุติธรรม ตั้งแต่ตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น (ชั้น 4) ขึ้นไป หรือเทียบเท่า ข้าราชการตุลาการศาลปกครองตั้งแต่ ตำแหน่งรองอธิบดีศาลปกครองกลางหรือภูมิภาคขึ้นไปหรือเทียบเท่า ข้าราชการอัยการซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับรองอธิบดีอัยการฝ่าย (ชั้น 6) ขึ้นไป (ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 35 ปี และไม่เกิน 65 ปี ในวันปิดรับสมัคร)
- (8) ข้าราชการ ได้แก่ ข้าราชการพลเรือน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งดำรงตำแหน่งประเภทบริหารระดับต้น ประเภทอำนวยการระดับสูง หรือประเภทวิชาการระดับเชี่ยวชาญขึ้นไป ข้าราชการรัฐสภาสามัญ หรือข้าราชการประเภทอื่น ๆ ซึ่งดำรงตำแหน่งเทียบเท่าข้าราชการพลเรือนดังกล่าวข้างต้น ข้าราชการพลเรือนหรือพนักงานในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งดำรงตำแหน่งอธิการบดี รองอธิการบดี คณบดี หรือดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ (ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 35 ปี และไม่เกิน 60 ปี ในวันปิดรับสมัคร เว้นแต่ตำแหน่งอธิการบดี อายุไม่เกิน 65 ปี ในวันปิดรับสมัคร)

- (9) กรรมการของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือองค์การกำกับดูแล (regulator) (ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 35 ปี และไม่เกิน 70 ปี ในวันปิดรับสมัคร) เจ้าหน้าที่ หรือพนักงานของหน่วยงานดังกล่าวซึ่งดำรงตำแหน่งผู้บริหารสูงสุด รองผู้บริหารสูงสุด หรือ ผู้ช่วยผู้บริหารสูงสุดหรือเทียบเท่า (ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 35 ปี และไม่เกิน 60 ปี ในวันปิดรับสมัคร)
- (10) เจ้าหน้าที่หรือพนักงานขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่เป็นข้าราชการ ต้องดำรงตำแหน่งระดับเดียวกับข้าราชการพลเรือนตามข้อ (8) ในกรณีที่มีใช้ ข้าราชการต้องดำรงตำแหน่งระดับเดียวกับข้อ (9) (ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 35 ปี และไม่เกิน 60 ปี ในวันปิดรับสมัคร)
- (11) นายทหาร หรือนายตำรวจที่มีชั้นยศอัตราเงินเดือนพันเอก (พิเศษ) นาวาเอก (พิเศษ) นาวาอากาศเอก (พิเศษ) หรือพันตำรวจเอก (พิเศษ) ขึ้นไป (ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 35 ปี และไม่เกิน 60 ปี ในวันปิดรับสมัคร)

ข. ภาคประชาชน

- (1) ผู้ประกอบกิจการหรือผู้บริหารระดับสูงของกิจการภาคเอกชน (ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 35 ปี และไม่เกิน 65 ปี ในวันปิดรับสมัคร)
- (2) ผู้บริหารระดับสูงขององค์กรพัฒนาเอกชน สมาคม มูลนิธิ หรือหน่วยงานอื่น ซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลที่ไม่แสวงหาผลกำไร (ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 35 ปี และไม่เกิน 65 ปี ในวันปิดรับสมัคร)
- (3) ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำศาสนา หรือผู้นำชุมชน (ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 35 ปี ในวันปิดรับสมัคร)
- (4) ศิลปิน (นักร้อง นักแสดง ฯลฯ) ซึ่งมีประสบการณ์สูง และมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ (ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 35 ปี และไม่เกิน 65 ปี ในวันปิดรับสมัคร)
- (5) สื่อมวลชน ซึ่งมีประสบการณ์ในการประกอบวิชาชีพไม่น้อยกว่า 10 ปี (ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 35 ปี และไม่เกิน 60 ปี ในวันปิดรับสมัคร)

ค. บุคคลซึ่งคณะกรรมการอำนวยการหลักสูตรฯ เชิญให้เข้ามศึกษา เพราะมีผลงานเป็นที่ประจักษ์หรือเป็นผู้ซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญในการเสริมสร้างสังคมสันติสุขหรือสนับสนุนงานของสถาบันต่อไป (บุคคลในข้อนี้อาจได้รับยกเว้นคุณสมบัติเรื่องอายุและการศึกษา)

หมายเหตุ

1. ผู้สมัครต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี หรือเทียบเท่าตามที่กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม หรือ ก.พ. รับรอง
2. ผู้สมัครต้องเป็นผู้มีสุขภาพสมบูรณ์ สามารถศึกษาและเดินทางไปศึกษาดูงานได้ตามที่หลักสูตร กำหนด
3. ผู้สมัครต้องสามารถเข้ารับการปฐมนิเทศหลักสูตร และรับการศึกษาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ได้ตลอดหลักสูตร ในกรณีที่ไม่สามารถเข้ารับการปฐมนิเทศหลักสูตรให้ถือว่าสละสิทธิ์การเข้า รับการศึกษาอบรม
4. ผู้สมัครจะต้องไม่เป็นนักศึกษาหลักสูตรฝึกอบรมอื่นในขณะเดียวกันกับการศึกษาหลักสูตร ประกาศนียบัตรชั้นสูงการเสริมสร้างสังคมสันติสุข (สสสส.) ซึ่งคณะกรรมการอำนวยการหลักสูตรฯ

เห็นว่าเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาในสถาบัน หรือหากเคยรับการศึกษาแล้ว จะต้องสำเร็จการศึกษา ไม่น้อยกว่า 1 ปี นับถึงวันปิดรับสมัคร ดังนี้

- 4.1 หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) โดยวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ได้แก่ วปอ.62 และ วปอ.63
  - 4.2 หลักสูตรผู้บริหารกระบวนการยุติธรรมระดับสูง (บ.ย.ส.) โดยวิทยาลัยการยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม ได้แก่ บ.ย.ส.24 และ บ.ย.ส.25
  - 4.3 หลักสูตรผู้บริหารระดับสูงสถาบันวิทยาการตลาดทุน (วตท.) โดยสถาบันวิทยาการ ตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้แก่ วตท.30 และ วตท.31
  - 4.4 หลักสูตรผู้บริหารระดับสูงด้านการค้าและการพาณิชย์ (TEPCoT) โดยสถาบันวิทยาการ การค้า มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ได้แก่ TEPCoT.13 และ TEPCoT.14
  - 4.5 หลักสูตรการพัฒนาการเมืองและการเลือกตั้งระดับสูง (พตส.) โดยสถาบันพัฒนา การเมืองและการเลือกตั้ง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้แก่ พตส.11 และ พตส.12
  - 4.6 หลักสูตรหลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย (นธป.) โดยสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ได้แก่ นธป.8 และ นธป.9
  - 4.7 หลักสูตรนักบริหารยุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามการทุจริตระดับสูง (นยปส.) โดยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้แก่ นยปส.11 และ นยปส.12
5. ผู้สมัครต้องไม่เป็นบุคคลในครอบครัวเดียวกัน ซึ่งได้รับการคัดเลือกในรอบที่ 11 หรือสมัครเข้ารับการคัดเลือกในรอบที่ 12 ได้แก่ พี่-น้องร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกัน และสามี-ภรรยา ที่จดทะเบียนสมรส หรือมิได้จดทะเบียนสมรสตามกฎหมาย ทั้งนี้ หากปรากฏทราบในภายหลัง คณะกรรมการ อำนวยการหลักสูตรฯ ขอสงวนสิทธิ์ในการพิจารณาให้ออกจากการเป็นนักศึกษาในหลักสูตร
6. ผู้สมัครเข้าศึกษาอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ ของสถาบัน ต้องไม่ผิดนัดชำระหนี้กองทุนเงินให้กู้ยืม เพื่อการศึกษา (กยศ.)

3.2 การคัดเลือก

การเข้ารับการคัดเลือกมีวิธีการดังต่อไปนี้

- (1) การเสนอชื่อโดยหน่วยงานซึ่งคณะกรรมการอำนวยการหลักสูตรฯ กำหนด

ให้หน่วยงานที่กำหนดโดยคณะกรรมการอำนวยการหลักสูตรฯ เสนอชื่อบุคคลที่มีคุณสมบัติ ตามที่กำหนดไว้ข้างต้น เพื่อเข้ารับการพิจารณาคัดเลือกต่อไป

- (2) การสมัครโดยผู้สมัครเอง

ให้บุคคลในข้อ 3.1 (ก) และ (ข) ที่ประสงค์จะเข้าศึกษาในหลักสูตร ยื่นใบสมัครพร้อมหนังสือ สนับสนุนจากหัวหน้าหน่วยงาน (หากมี) และหนังสือรับรอง 2 ฉบับต่อคณะกรรมการอำนวยการหลักสูตรฯ ตามวัน เวลา ที่สถาบันพระปกเกล้ากำหนด

3.3 การพิจารณาคัดเลือก

ให้คณะกรรมการอำนวยการหลักสูตรฯ เป็นผู้พิจารณารายชื่อบุคคล ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการอำนวยการหลักสูตรฯ กำหนดและเสนอสภาสถาบันพระปกเกล้าเพื่ออนุมัติให้เข้ารับการศึกษาดำเนินต่อไป

คณะกรรมการอำนวยการหลักสูตรฯ และสภาสถาบันพระปกเกล้าทรงไว้ซึ่งสิทธิ์เด็ดขาดในการใช้ดุลยพินิจคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในหลักสูตรดังกล่าว โดยมีหลักเกณฑ์เบื้องต้นดังต่อไปนี้

- 1) ผู้สมัครมีความสนใจหรือมีฐานความรู้ในประเด็นหลักตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
- 2) ผู้สมัครมีความตั้งใจจริงที่จะเสริมสร้างสันติสุขให้แก่สังคม สามารถเป็นตัวคูณในการขยายผลการเรียนรู้และขับเคลื่อนงานเสริมสร้างสังคมสันติสุขของสังคมอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายหลังจากการสำเร็จการศึกษาไปแล้ว
- 3) องค์ประกอบของผู้เข้ารับการศึกษาดำเนินการมีความหลากหลายและครอบคลุมหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นศึกษาหลักตามที่หลักสูตรกำหนดในแต่ละรุ่น รวมทั้งมีส่วนระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชนที่ใกล้เคียงกัน

4. จำนวนผู้เข้ารับการศึกษาดำเนินการ

สถาบันพระปกเกล้าจะพิจารณารับผู้เข้ารับการศึกษาดำเนินการประมาณรุ่นละไม่เกิน 100 คน โดยพิจารณาตามระเบียบและเกณฑ์การคัดเลือกของสถาบันพระปกเกล้าที่จะกำหนดขึ้นเป็นการเฉพาะสำหรับหลักสูตร

5. รูปแบบการจัดการศึกษาดำเนินการ

หลักสูตรมีความมุ่งหมายที่จะให้ผู้เข้ารับการศึกษาดำเนินการได้มีความรอบรู้ ความเข้าใจ มีความร่วมมือ มีการประสานงาน และมีประสบการณ์ในการจัดการความขัดแย้ง ดังนั้น การวัดและประเมินผลของการศึกษาที่กำหนดไว้จึงมิได้มุ่งเน้นไปที่ส่วนบุคคลเท่านั้น หากแต่ต้องการประเมินผลสำเร็จที่ได้จากการทำงานร่วมกันของผู้เข้ารับการศึกษาดำเนินการเป็นส่วนรวมด้วย ดังนั้น วิธีดำเนินการจัดการเรียนรู้ที่นำมาใช้จึงมีลักษณะที่จะช่วยกระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการศึกษาดำเนินการแต่ละคนพัฒนาแนวความคิดของตนและมาแลกเปลี่ยนกับผู้เข้ารับการศึกษาดำเนินการอื่น ๆ เนื่องจากผู้เข้ารับการศึกษาดำเนินการที่ได้รับการคัดเลือกส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ จึงน่าจะเป็นประโยชน์ยิ่งขึ้นในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

สำหรับขอบเขตและกรอบการศึกษาดำเนินการ จะเน้นให้ครอบคลุมการสร้างสันติสุขในสังคม (Peacebuilding) ในมิติของการป้องกันความขัดแย้งรุนแรงที่จะเกิดขึ้นขยายเป็นวิกฤตสังคมในอนาคต การจัดการและแก้ไขความขัดแย้ง (Conflict Management/ Resolution) การแปรเปลี่ยนความขัดแย้งที่เกิดขึ้นแล้วให้กลายเป็นพลังสร้างสรรค์ (Conflict Transformation) และการเยียวยาสร้างความสมานฉันท์ให้กลับคืนสู่สังคมภายหลังความขัดแย้งสิ้นสุดลง (Reconciliation) โดยรูปแบบวิธีการจัดการกระบวนการศึกษาและกระบวนการเรียนรู้ จะประกอบด้วยการศึกษาเรียนรู้เชิงวิชาการ

จากกรณีศึกษาต่าง ๆ การเสริมสร้างประสบการณ์เชิงประจักษ์ และการขับเคลื่อนประเด็นสาธารณะ เพื่อสร้างสังคมสันติสุข โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 การศึกษาเรียนรู้เชิงวิชาการ

การศึกษาเรียนรู้เชิงวิชาการนี้จะประกอบไปด้วยการบรรยายทั้งในและนอกห้องเรียน และการอ่านเอกสารประกอบ รวมทั้งกระบวนการถอดบทเรียนโดยนำความรู้ที่นักศึกษา มีอยู่ (Tacit Knowledge) นำออกมาแลกเปลี่ยนกัน ความรู้ที่แสดงออกอย่างประจักษ์ (Explicit Knowledge) มีรูปแบบกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม และตั้งอยู่บนยุทธศาสตร์ ที่เป็นระบบ มิใช่เพียงยุทธวิธีหรือเครื่องมือทั่วไป จึงประกอบไปด้วยการศึกษาและการถอดบทเรียน เชิงลึก และเจาะลึกลงไปในรายละเอียดปัญหา

5.1.1 การบรรยาย/อภิปราย

การบรรยาย/อภิปรายในห้องเรียนจะมีสัดส่วนประมาณ 1 ใน 3 ของเวลาการศึกษาอบรม ทั้งหมด โดยเป็นรูปแบบการศึกษาหลักที่ใช้กันทั่วไป เป็นวิธีการปฏิบัติขั้นมูลฐานในการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ตามหัวข้อวิชาที่กำหนดไว้ในแต่ละกลุ่มวิชา

5.1.2 การอ่านเอกสารประกอบ

การอ่านเอกสารประกอบ มีความมุ่งหมายที่จะให้ผู้เข้ารับการศึกษอบรม เกิดความรู้ความเข้าใจในรายละเอียดมากขึ้น ซึ่งได้แก่ การศึกษาคำบรรยาย เอกสารประกอบการบรรยาย เอกสารแนะนำ รวมทั้งเอกสารสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของหลักสูตรด้วย

5.2 การเสริมสร้างประสบการณ์เชิงประจักษ์

การเสริมสร้างประสบการณ์เชิงประจักษ์นี้จะเป็นการศึกษาดูงานกรณีความขัดแย้งในพื้นที่ ต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยเน้นกรณีศึกษาเชิงประเด็นและเชิงพื้นที่ (case based and area based) นับว่าเป็นวิธีการเรียนการสอนหลักของหลักสูตรนี้ เนื่องจากมีสัดส่วนประมาณ 2 ใน 3 ของเวลาการศึกษาอบรมทั้งหมด โดยมีความมุ่งหมายสำคัญที่จะสร้างโอกาสให้ผู้เข้ารับการศึกษอบรม ได้ลงพื้นที่จริง ซึ่งมีลักษณะแตกต่างกันไปตามบริบทของความขัดแย้งที่เกิดขึ้น

การศึกษาดูงานกรณีความขัดแย้งในพื้นที่ต่าง ๆ จะแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ การศึกษาดูงาน ภายในประเทศและต่างประเทศ

5.2.1 การศึกษาดูงานภายในประเทศ

การศึกษาดูงานภายในประเทศจะเป็นการจัดให้ผู้เข้ารับการศึกษอบรมทุกคนได้เดินทาง ลงพื้นที่ 4 ครั้ง โดยพื้นที่ดูงานจะขึ้นอยู่กับประเด็นที่จะศึกษาเป็นหลัก (issue-oriented)

5.2.2 การศึกษาดูงานต่างประเทศ

การศึกษาดูงานต่างประเทศจะเป็นการจัดให้ผู้เข้ารับการศึกษอบรมได้เดินทางไปในพื้นที่ ที่กำหนด จำนวน 1 ครั้ง โดยอาจจะเป็นประเทศภายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือนอก ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของสถานการณ์

ทั้งนี้ ผู้เข้ารับการศึกษอบรมที่สามารถเข้าร่วมการศึกษาดูงานต่างประเทศได้ จะต้อง มีเวลาเรียนในช่วงตั้งแต่เปิดหลักสูตรจนกระทั่งถึงก่อนการเดินทางไปต่างประเทศหนึ่งเดือน ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60

5.3 การขับเคลื่อนประเด็นสาธารณะเพื่อสร้างสังคมสันติสุข

การขับเคลื่อนประเด็นสาธารณะเพื่อสร้างสังคมสันติสุขนี้ประกอบไปด้วยการจัดทำรายงาน ถอดบทเรียนกิจกรรมการเสริมสร้างสังคมสันติสุขและการนำเสนอผลงานของรุ่นต่อสาธารณะ

5.3.1 การจัดทำรายงานถอดบทเรียนกิจกรรมการเสริมสร้างสังคมสันติสุข

การจัดทำรายงานถอดบทเรียนกิจกรรมการเสริมสร้างสังคมสันติสุขจะเป็นงานกลุ่ม โดยในช่วงต้นของหลักสูตร ผู้เข้ารับการศึกษาอบรมและคณาจารย์ที่ปรึกษาจะเป็นผู้ร่วมกันกำหนด ประเด็นที่จะดำเนินการเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างสังคมสันติสุข และหลังจากดำเนินการแล้ว ให้ร่วมกันเขียนวิเคราะห์ถอดบทเรียนถึงสิ่งที่ได้ดำเนินการมา

5.3.2 การนำเสนอผลงานของรุ่นต่อสาธารณะ

หลังจากที่นักศึกษาได้ศึกษาหรือดำเนินการผลักดันประเด็นสำคัญต่อการสร้างสันติสุข ในสังคมให้เกิดผลแล้ว ให้นำรายงานถอดบทเรียนกิจกรรมการเสริมสร้างสังคมสันติสุขของกลุ่มมาเสนอ ในกิจกรรมปัจฉิมนิเทศ และเปิดเวทีสาธารณะเพื่อนำเสนอผลงานของรุ่นต่อสังคมและผู้เกี่ยวข้องต่อไป

6. ระยะเวลาและสถานที่ศึกษาอบรม

การศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูงการเสริมสร้างสังคมสันติสุข จะใช้เวลาศึกษาอบรม ประมาณ 9 เดือน โดยมีเวลาเรียนปกติทุกวันศุกร์ เวลา 09.00 – 16.00 น. ณ สถาบันพระปกเกล้า หรือสถานที่อื่นที่สถาบันฯ กำหนด

7. การสำเร็จการศึกษาอบรม

7.1 เกณฑ์การประเมินผล

ผู้เข้ารับการศึกษาอบรมในหลักสูตรจะเป็นผู้ผ่านและสำเร็จการศึกษาอบรมเมื่อปฏิบัติตาม เกณฑ์ดังต่อไปนี้

7.1.1 มีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ของเวลาในชั้นเรียนทั้งหมด และมีเวลาเรียน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของแต่ละกลุ่มวิชา (กลุ่มวิชาที่ 1 – 6)

7.1.2 เข้าร่วมศึกษาดูงานภายในประเทศไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ของเวลาดูงาน ภายในประเทศทั้งหมด เว้นแต่กรณีมีเหตุสุดวิสัยหรือความจำเป็นเร่งด่วนอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้

7.1.3 เข้าร่วมกิจกรรมปฐมนิเทศและปัจฉิมนิเทศ

7.1.4 การจัดทำเอกสารงานส่วนบุคคลและงานกลุ่ม ดังต่อไปนี้

ก) งานส่วนบุคคล

- ส่ง “บันทึกประเด็นเรียนรู้” (Reflection Memo) ซึ่งเป็นงานเขียน ที่สะท้อนความคิดเห็นที่ได้จากการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มวิชา
  - 1) ความเข้าใจพื้นฐานความขัดแย้งและสันติวิธี
  - 2) เครื่องมือและทักษะในการจัดเวทีและการพูดคุย
  - 3) การอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานของความแตกต่าง

4) การศึกษาการสร้างสังคมสันติสุข : กรณีศึกษาในประเทศ

5) การศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการสันติภาพในต่างประเทศ

รวมทั้งหมด 5 ชิ้นงาน ชิ้นงานละไม่น้อยกว่า 2 หน้า โดยกำหนดส่งภายในหนึ่งสัปดาห์หลังจากเรียนจบแต่ละกลุ่มวิชา

- ส่ง “**บันทึกการศึกษาดูงาน**” ซึ่งเป็นงานเขียนที่สะท้อนความคิดเห็นที่ได้จากการลงพื้นที่ศึกษาดูงานในแต่ละครั้ง จำนวนไม่น้อยกว่า 1 หน้า รวมทั้งหมด 4 ชิ้นงาน โดยกำหนดส่งภายในหนึ่งสัปดาห์หลังจากการศึกษาดูงานแต่ละครั้ง
- ส่ง “**ประมวลบทเรียนการเสริมสร้างสังคมสันติสุข**” ซึ่งเป็นงานเขียนที่ประมวลความรู้ที่ตกผลึกมาจากกระบวนการเรียนรู้ทั้งหมดที่ได้ตลอดหลักสูตร พร้อมกับระบุว่า จะนำความรู้ที่ได้รับไปต่อยอดในการทำงานได้อย่างไร จำนวนไม่น้อยกว่า 5 หน้า ทั้งหมด 1 ชิ้นงาน โดยกำหนดส่งในวันปัจฉิมนิเทศ

ข) งานกลุ่ม

- เอกสารวิชาการกลุ่ม จำนวน 3 กลุ่มๆละ 30 คน โดยนักศึกษาสามารถเลือกประเด็นตามความสนใจ
- กรณีเดินทางไปศึกษาดูงานต่างประเทศ จะต้องจัดทำรายงานกลุ่มเรื่อง “**รายงานถอดบทเรียนการสร้างสันติสุขในต่างประเทศ**” จำนวน 1 ชิ้นงานตามกลุ่มของตน โดยกำหนดส่งรายงานฉบับสมบูรณ์ภายในหนึ่งเดือนหลังจากเสร็จสิ้นการศึกษาดูงานต่างประเทศ

7.1.5 ผ่านการพิจารณาจากคณะอาจารย์กำกับบทเรียนโดยการรับรองของคณะกรรมการอำนวยการหลักสูตรสำนักสันติวิธีและธรรมาภิบาล

7.1.6 ไม่มีความประพฤติเสียหาย และไม่ดำเนินการใด ๆ อันนำมาซึ่งความเสื่อมเสียชื่อเสียงของสถาบันพระปกเกล้า

ทั้งนี้ ผู้สำเร็จการศึกษาอบรมตามหลักสูตรนี้ จะได้รับ “ประกาศนียบัตรชั้นสูงการเสริมสร้างสังคมสันติสุข” (หรือ “ประกาศนียบัตรชั้นสูงกิตติมศักดิ์การเสริมสร้างสังคมสันติสุข” ในกรณีของผู้เข้ารับการอบรมที่มีได้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี) โดยมีศักดิ์และสิทธิ์แห่งประกาศนียบัตรชั้นสูงทุกประการ

7.2 การขอเทียบหลักสูตร

สถาบันฯ ไม่มีนโยบายที่จะนำหลักสูตรนี้ไปขอเทียบจากส่วนราชการใดเพื่อใช้ในการให้มีคุณสมบัติเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในราชการ

8. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สำนักสันติวิธีและธรรมาภิบาล สถาบันพระปกเกล้า

9. ค่าลงทะเบียน

หลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูงการเสริมสร้างสังคมสันติสุข ได้รับการสนับสนุนจากงบประมาณของแผ่นดิน สามารถจัดการศึกษาได้โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย

ยกเว้นค่าใช้จ่ายที่นักศึกษาต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายเอง ดังต่อไปนี้

1. ค่าอาหารว่างและค่าอาหารกลางวันตลอดระยะเวลาการศึกษาอบรม
2. ค่าเครื่องแบบสถาบันฯ สำหรับใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถาบันฯ กำหนด
3. ค่าสมัครสมาชิกวารสารสถาบันพระปกเกล้า
4. ค่าสมัครสมาชิกสมาคมแห่งสถาบันพระปกเกล้า

10. โครงสร้างหลักสูตร

10.1 จำนวนชั่วโมง

หลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูงการเสริมสร้างสังคมสันติสุข มีจำนวนชั่วโมงทั้งสิ้น 456 ชั่วโมง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

10.1.1 การเรียนการสอนในชั้นเรียน รวม 147 ชั่วโมง

- กลุ่มวิชาที่ 1: ความเข้าใจพื้นฐานความขัดแย้งและสันติวิธี (30 ชม.)
- กลุ่มวิชาที่ 2: เครื่องมือและทักษะในการจัดเวทีและการพูดคุย (21 ชม.)
- กลุ่มวิชาที่ 3: การอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานของความแตกต่าง (18 ชม.)
- กลุ่มวิชาที่ 4: การศึกษาการสร้างสังคมสันติสุข : กรณีศึกษาในประเทศ (36 ชม.)
- กลุ่มวิชาที่ 5: การศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการสันติภาพในต่างประเทศ (27 ชม.)
- กลุ่มวิชาที่ 6: การคิดเชิงวิพากษ์เพื่อการเปลี่ยนแปลงสังคม (Critical issues) (15 ชม.)

10.1.2 การปฐมนิเทศและการปัจฉิมนิเทศ รวม 42 ชั่วโมง

- การปฐมนิเทศ (24 ชม.)
- การปัจฉิมนิเทศ (18 ชม.)

10.1.3 การศึกษาดูงาน อภิปรายแลกเปลี่ยน และถอดบทเรียน รวม 157 ชั่วโมง

- สรุบบทเรียนกลุ่มวิชา 5 ครั้ง ในชั้นเรียน (15 ชม.)
- การชี้แจงวัตถุประสงค์การศึกษาดูงานภายในประเทศ 4 ครั้ง ในชั้นเรียน (4 ชม.)
- การชี้แจงวัตถุประสงค์การศึกษาดูงานต่างประเทศประเทศ 1 ครั้ง ในชั้นเรียน (3 ชม.)
- ถอดบทเรียนการศึกษาดูงานภายในประเทศ 4 ครั้ง ในชั้นเรียน (12 ชม.)
- การนำเสนอผลการศึกษาดูงานต่างประเทศ 1 ครั้ง ในชั้นเรียน (3 ชม.)
- การศึกษาดูงานภายในประเทศ (78 ชม.)
- การศึกษาดูงานต่างประเทศ (42 ชม.)

10.1.4 การจัดทำรายงานถอดบทเรียนกิจกรรมการเสริมสร้างสังคมสันติสุข รวม 104 ชั่วโมง

- การปรึกษาหารือกับอาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์กำกับบทเรียนในชั้นเรียน (15 ชม.)
- การวางแผน แบ่งงาน และดำเนินการจัดทำเอกสารวิชาการ (89 ชม.)

10.1.5 การนำเสนอผลงานของรุ่นต่อสาธารณะ รวม 6 ชั่วโมง

10.2 เนื้อหาวิชา

หลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูงการเสริมสร้างสังคมสันติสุข ได้แบ่งออกเป็น 6 กลุ่มวิชา โดยแต่ละกลุ่มวิชามีหัวข้อวิชาดังต่อไปนี้

กลุ่มวิชาที่ 1: ความเข้าใจพื้นฐานความขัดแย้งและสันติวิธี รวม 9 วิชา (30 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจธรรมชาติของความขัดแย้ง และแนวทางในการใช้สันติวิธีในการป้องกันและแก้ไขความขัดแย้งไม่ให้แปรเปลี่ยนเป็นความรุนแรงอย่างถูกต้อง
2. เพื่อให้ศึกษามีวิธีคิดและทักษะเบื้องต้นที่เหมาะสมในการจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธี ตลอดจนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคมพหุวัฒนธรรม
3. เพื่อให้นักศึกษาสามารถประยุกต์ใช้แนวคิดและทักษะที่ได้รับกับการดำเนินชีวิตประจำวันและการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หัวข้อวิชา

1. **สถานการณ์ความมั่นคงในมิติใหม่ของโลกและภูมิภาค** (3 ชั่วโมง)
ภาพรวมของสถานการณ์ความมั่นคงในมิติใหม่ของโลกและภูมิภาค ในความมั่นคงแห่งชาติ (National Security) ในมุมมองใหม่ที่สำคัญกับความมั่นคงของมนุษย์ (Human security) และความมั่นคงด้านอื่น ๆ ซึ่งจะเป็นการวิเคราะห์สถานการณ์ความมั่นคงที่เกิดขึ้นเพื่อแสดงให้เห็นความเชื่อมโยง ตลอดจนความคล้ายคลึงและความแตกต่างโดยรวมของความมั่นคงในระดับต่าง ๆ อันจะนำไปสู่ความขัดแย้งที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงของความมั่นคงแห่งชาติในมิติใหม่กับการใช้สันติวิธี
2. **ความขัดแย้ง – อำนาจ – ความรุนแรง** (3 ชั่วโมง)
ธรรมชาติ ความหมาย และความสัมพันธ์เชื่อมโยงของความขัดแย้ง อำนาจ และความรุนแรง เพื่อให้เห็นปัจจัยสำคัญที่เป็นตัวกำหนดพลวัตของอำนาจและความขัดแย้งว่าจะคลี่คลายหรือขยายตัวไปสู่ความรุนแรง
3. **แนวคิดพื้นฐานและองค์ความรู้ใหม่ (state of the art) ว่าด้วยความขัดแย้งและสันติภาพ** (3 ชั่วโมง)
แนวคิดพื้นฐานผ่านทฤษฎีหลักที่สำคัญต่อการทำความเข้าใจความหมายและคุณลักษณะของความขัดแย้งและสันติภาพ รวมถึงองค์ความรู้ใหม่ของวงวิชาการสันติศึกษาและของนักปฏิบัติซึ่งเป็นข้อถกเถียงล่าสุดที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสันติภาพจากพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วโลก
4. **สันติวิธีในสังคมไทย: คุณค่า การรับรู้และความเข้าใจ** (6 ชั่วโมง)
ความหมายและหลักการของสันติวิธี ที่มีต่อคุณค่าของสังคม ตลอดจนการรับรู้ (perception) และความเข้าใจของสังคมไทยที่มีต่อแนวคิดสันติวิธี
5. **ปฏิบัติการไร้ความรุนแรงในฐานะยุทธวิธีแก้ไขความขัดแย้ง** (3 ชั่วโมง)
แนวคิดและลักษณะของปฏิบัติการไร้ความรุนแรงในฐานะยุทธวิธีแก้ไขความขัดแย้ง โดยพิจารณาถึงความเป็นมา พัฒนาการ และการปฏิบัติจริงในบริบทที่แตกต่างหลากหลาย ตลอดจนผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสถานการณ์ความขัดแย้ง

6. **หลักนิติธรรมในการเมืองและสังคม (3 ชั่วโมง)**
หลักนิติธรรม เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมรัฐ สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ เพื่อบรรเทาป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤต เพราะสังคมจะรับรู้และเข้าใจถึงความยุติธรรม ความโปร่งใสและการมีส่วนร่วม อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข
7. **ภาวะผู้นำในการเปลี่ยนแปลง (Empathetic Leadership) สังคมสู่สันติสุข (3 ชั่วโมง)**
องค์ความรู้เกี่ยวกับสภาวะผู้นำและการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 การเรียนรู้ของผู้นำต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง นอกจากนั้น เรียนรู้คุณลักษณะหลักของผู้นำแบบ Empathetic Leadership ที่เน้นการบริหารด้วยการเข้าอกเข้าใจ การยืดหยุ่นและการสื่อสาร
8. **การพลิกโฉมความขัดแย้งและการสร้างการเปลี่ยนแปลง (Conflict Transformation and Changemaking) (3 ชั่วโมง)**
ศึกษาประเภทความขัดแย้งรุนแรงเชิงโครงสร้างที่มีผลต่อวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ในสังคมและศึกษายุทธศาสตร์แห่งสันติวิธีทำให้สังคมเกิดการแปรเปลี่ยนไปสู่ทางเลือกที่ดีและพลิกโฉมทำให้สังคมไปสู่สันติภาพเชิงบวก (Positive peace)
9. **เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) และการเปลี่ยนผ่าน (3 ชั่วโมง)**
ศึกษาเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDG) ทั้ง 17 เป้าหมาย โดยเฉพาะด้านที่ 16 เรื่องของความยุติธรรมกับสันติวิธี (Justice and Peace) เมื่อแปลงสู่ระดับนโยบาย จะเกิดการดำเนินการที่มีความหมายและเกิดนโยบายและมาตรการที่ชัดเจน

กลุ่มวิชาที่ 2: เครื่องมือและทักษะในการจัดเวทีและการพูดคุย รวม 6 วิชา (21 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจเครื่องมือต่าง ๆ ที่ออกแบบมาใช้ในกระบวนการพูดคุยหรือจัดเวทีต่าง ๆ ที่มีอยู่และทักษะในการพูดคุยและจัดเวทีสำคัญของสันติวิธีอย่างครบถ้วน
2. เพื่อให้นักศึกษาสามารถนำเครื่องมือและทักษะที่จำเป็นสามารถไปประยุกต์ใช้ในการพูดคุยหรือจัดเวทีต่าง ๆ เพื่อเป็นวิถีทางลดความขัดแย้งรุนแรงและการเสริมสร้างสันติสุขในสังคม

หัวข้อวิชา

1. **รูปแบบและเครื่องมือของการจัดกระบวนการพูดคุย (6 ชั่วโมง)**
ปัจจุบันมีเครื่องมือต่าง ๆ ตลอดจนรูปแบบการจัดเวทีการพูดคุยตามบริบทที่แตกต่างกัน เช่น พื้นที่เสรี (Open Space) อ่างปลา (Fish Bowl) วงกาแฟ (World Cafe) กองคาราวาน (Caravan) ผีเสื้อ (Butterfly) การประชาเสวนาหาทางออก (Public Deliberation) เส้นเวลา (Time line) ฯลฯ

2. **ศาสตร์และศิลป์ในการเจรจา (Negotiation) และการไกล่เกลี่ย (Mediation) (3 ชั่วโมง)**
 หลักคิดสำคัญและวิธีการจัดกระบวนการในการเจรจาและการไกล่เกลี่ย ความเชื่อมโยงของการเจรจาและการไกล่เกลี่ย ปัจจัยแห่งความสำเร็จและข้อจำกัดของเครื่องมือนี้ ในการจัดการความขัดแย้งในระดับบุคคล ชุมชน และประเทศชาติ โดยสะท้อนบทเรียน จากกรณีศึกษาต่าง ๆ
3. **กระบวนการประชาเสวนาหาทางออก (3 ชั่วโมง)**
 กระบวนการทัศน์ของการประชาเสวนาหาทางออก (Public Deliberation) เป็นกระบวนการ และวิธีการร่วมกันหาฉันทมติของการอยู่ร่วมกัน บนพื้นฐานของการพูดคุยปรึกษาหารือ และค้นหาความต้องการที่มีร่วมกันบนพื้นฐานของประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือ
4. **การสื่อสารอย่างสันติ (Nonviolence Communication) (3 ชั่วโมง)**
 องค์ความรู้และการฝึกปฏิบัติการสื่อสารอย่างสันติ ในองค์ประกอบสำคัญ คือ การสังเกต ความรู้สึก ความต้องการ และการขอรับรอง เพื่อให้เข้าใจว่าการสื่อสารมีความสำคัญ อย่างมากในการพื้นที่ปฏิบัติการสันติวิธี
5. **การทำงานร่วมกับผู้ที่มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) ข้อคิดและปฏิบัติ (3 ชั่วโมง)**
 หลักการและแนวทางปฏิบัติ ตลอดจนข้อท้าทายในการทำงานร่วมกับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการสร้างสังคมสันติสุขตามที่ตั้งไว้ ซึ่งจะต้องเกี่ยวข้องกับ กลุ่มคนจำนวนมากทั้งในแนวราบและแนวตั้งจากภาคการเมือง ภาคข้าราชการ ภาควิชาการ และภาคประชาชน
6. **กระบวนการหาประเด็นร่วมกันในการทำงานวิชาการของรุ่นเพื่อสร้างสังคมสันติสุข (Peaceful Dialogue) (3 ชั่วโมง)**
 หลักคิดสำคัญและวิธีการจัดกระบวนการหาประเด็นเพื่อตอบโจทย์การทำงานร่วมกัน ของรุ่น โดยแบ่งออกเป็นช่วงการระดมสมองค้นหาประเด็น การพูดคุยแลกเปลี่ยน ข้อคิดเห็น และการสรุปฉันทมติร่วม

กลุ่มวิชาที่ 3: การอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานของความแตกต่าง รวม 6 วิชา (18 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เข้าใจศาสตร์ของการอยู่ร่วมกันท่ามกลางสังคมพหุลักษณะ
2. เพื่อให้สามารถนำองค์ความรู้และวิธีการปฏิบัติของการอยู่ร่วมกันท่ามกลางความแตกต่าง หลากหลาย

หัวข้อวิชา

1. **ความเห็นต่างของคนต่างวัย (Generation Gap) (3 ชั่วโมง)**

ชุดความคิดของคนรุ่นเก่า – ชุดความคิดของคนรุ่นใหม่อาจจะทำให้เกิดความขัดแย้ง เนื่องจากทัศนคติ ค่านิยม ความหวัง รูปแบบการทำงาน รูปแบบการดำเนินชีวิต วิธีการสื่อสารที่แตกต่างกัน จากการเรียนรู้วิชานี้ สามารถอธิบายปรากฏการณ์ความเห็นต่าง ระหว่างวัยได้ และสามารถเข้าใจและเปิดพื้นที่ของคนที่คิดเห็นต่างวัยได้

2. **วิถีคิดคนเมือง กับวิถีคิดคนชนบท ความแตกต่างบนเส้นขนาน (3 ชั่วโมง)**
ศึกษาปรากฏการณ์ความเป็นเมืองกับความเป็นชนบท ความแตกต่างบนความเหลื่อมล้ำทางโครงสร้างการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม กระบวนการเข้าใจและถอดบทเรียนกรณีศึกษาความท้าทายบนเส้นขนานที่อยู่กับสังคมมาอย่างยาวนาน
3. **เพศสภาพกับความเหลื่อมล้ำ (Gender Equality) (3 ชั่วโมง)**
ความเสมอภาคทางเพศเป็นหนึ่งในเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG) การเรียนรู้แนวคิด ทฤษฎี และกรณีศึกษาเกี่ยวกับความเสมอภาคทางเพศ วิเคราะห์สาเหตุความเหลื่อมล้ำกับเพศสภาพผ่านกรณีศึกษาที่น่าสนใจ
4. **การอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างทางศาสนา (3 ชั่วโมง)**
มิติหนึ่งของความแตกต่างหลากหลายในสังคมปัจจุบัน คือ ศาสนา ซึ่งเป็นปัจจัยที่สามารถส่งผลบวกหรือลบต่อการอยู่ร่วมกันของสังคม การเข้าใจหลักศรัทธาและแนวทางปฏิบัติของศาสนาระหว่างกันจึงเป็นสิ่งสำคัญของแนวทางสร้างสังคมสันติสุข
5. **การลดความเหลื่อมล้ำทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมของไทย (3 ชั่วโมง)**
แนวทางการลดความเหลื่อมล้ำทางการเมือง โอกาสที่ประชาชนสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม เศรษฐกิจและสังคมไทย ตลอดจนแนวทางการจัดสรรทรัพยากรให้เกิดความเป็นธรรม ซึ่งเป็นประเด็นปัญหาพื้นฐานที่ดำรงอยู่อย่างต่อเนื่องโดยนำไปสู่ประเด็นสถานการณ์ความเหลื่อมล้ำของโลก ของประเทศ และการยกตัวอย่างกรณีศึกษาที่เป็นประเด็นน่าสนใจ
6. **การอยู่ร่วมกันภายใต้ความหลากหลายชาติพันธุ์อย่างสันติสุข (3 ชั่วโมง)**
การอยู่ท่ามกลางความหลากหลายทางพหุวัฒนธรรมและการยอมรับความแตกต่างทางชาติพันธุ์เป็นการเคารพในสิทธิ เสรีภาพและความมีอยู่ที่แตกต่างกัน การเรียนรู้คุณค่าของการยอมรับความแตกต่างทางชาติพันธุ์ การเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำคัญทางชาติพันธุ์ทั้งต่างประเทศและในประเทศไทยเพื่อทบทวนสถานะความเข้าใจในชาติพันธุ์และสามารถสร้างพื้นที่ความไว้วางใจได้ท่ามกลางปัญหาชาติพันธุ์

กลุ่มวิชาที่ 4: การศึกษาการสร้างสังคมสันติสุข: กรณีศึกษาในประเทศไทย รวม 12 วิชา (36 ชั่วโมง)
วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ นักศึกษาเข้าใจสภาพปัญหา สาเหตุรากเหง้า และแนวทางการแก้ไขจากหลากหลายมุมมองผ่านกรณีศึกษาที่น่าสนใจ
2. เพื่อให้ นักศึกษาสามารถวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเป็นระบบโดยใช้หลักการทางวิชาการมาวิเคราะห์กรณีศึกษาต่าง ๆ ที่สำคัญ เช่น กรณีศึกษาปัญหาจังหวัดชายแดนใต้ กรณีศึกษาปัญหาการเมืองไทย กรณีศึกษาปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

หัวข้อวิชา

การศึกษาระณีศึกษากการแก้ไขปัญหในพ้ที่จังหวัดชายแดนใต้

1. การรักษาพื้นที่ทางมรดกคุณค่าทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ (3 ชั่วโมง)
การธำรงรักษามรดกที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และมรดกทางวัฒนธรรมในพื้นที่พื้นถิ่นของจังหวัดชายแดนใต้ที่มีมายาวนานให้เป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในพื้นที่ โดยผ่านมุมมองมิติทางเศรษฐศาสตร์ มิติทางวัฒนธรรม และมิติทางการเมือง
2. อัตลักษณ์กับรูปแบบการปกครองในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ (3 ชั่วโมง)
ความเชื่อมโยงและนัยสำคัญของอัตลักษณ์กับการบริหารปกครองท้องถิ่นในสถานการณ์ความขัดแย้ง เพื่อเรียนรู้การอยู่ร่วมกันบนความแตกต่าง โดยพิจารณาในมิติการบริหารปกครองที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์และวิถีวัฒนธรรมในจังหวัดชายแดนใต้
3. ความสอดคล้องในวิถีวัฒนธรรมของคนในพื้นที่กับการพัฒนาจังหวัดชายแดนใต้ในบริบทใหม่ (3 ชั่วโมง)
การศึกษากการบริหารนโยบายและการพัฒนาในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ภายใต้บริบทปัจจุบัน อันจะส่งผลกระทบต่อทั้งในมิติบวกและลบ เข้าใจถึงกระบวนการพัฒนาในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ที่สอดคล้องกับวิถีวัฒนธรรมของคนในพื้นที่ เช่น วิถีศาสนา และวิถีวัฒนธรรม
4. การสร้างกระบวนการสันติภาพในจังหวัดชายแดนใต้ (3 ชั่วโมง)
กระบวนการสร้างสันติภาพ (Peacebuilding) ในจังหวัดชายแดนใต้เป็นกระบวนการลดความรุนแรงเชิงกายภาพและทางโครงสร้างและสร้างพื้นที่สันติภาพให้เกิดขึ้นอย่างแท้จริง การศึกษาเหตุปัจจัยการขับเคลื่อนของกระบวนการตั้งแต่ต้นจนปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่ทำให้การขับเคลื่อนกระบวนการสันติภาพในจังหวัดชายแดนใต้

การศึกษาระณีศึกษากการแก้ไขปัญหากการเมืองไทย

1. เหตุแห่งความขัดแย้งและแนวทางการสร้างความปรองดองของคนในชาติ (3 ชั่วโมง)
สาเหตุรากเหง้าของความขัดแย้งและแนวทางการสร้างความปรองดองในชาติ โดยพิจารณาข้อเหมือนและข้อแตกต่างของผลการศึกษาจากคณะกรรมการชุดต่าง ๆ
2. กระบวนการยุติธรรมในระยะเปลี่ยนผ่าน (Transitional Justice) กับ การสร้างความปรองดองในสังคม (3 ชั่วโมง)
หลักคิดและแนวทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมของกระบวนการยุติธรรมในระยะเปลี่ยนผ่านตลอดจนเงื่อนไขและปัจจัยสำคัญที่ต้องคำนึงถึงในการใช้กระบวนการดังกล่าวเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างความสมานฉันท์ในสังคม โดยพิจารณาจากบทเรียนในพื้นที่ขัดแย้งรุนแรงต่าง ๆ
3. วาทกรรมประชาธิปไตย: ความคิดเห็นที่แตกต่างเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมไทย (3 ชั่วโมง)
วาทกรรมประชาธิปไตยที่มีความแตกต่างกันในสังคมการเมืองไทย เพื่อทำความเข้าใจมุมมองและสาเหตุของการตีความหมายประชาธิปไตยที่แตกต่างกันดังกล่าว และแสวงหาความหมายของประชาธิปไตยไทยที่นำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคม

4. การเมืองภาคพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยไทย (3 ชั่วโมง)

พัฒนาการการเมืองภาคพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของไทย เพื่อทำความเข้าใจปรากฏการณ์และพลวัตของการเมืองไทยที่มีความหลากหลายทั้งในแง่ของวิธีการและเป้าหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งตั้งแต่ พ.ศ.2540 เป็นต้นมาจนกระทั่งปัจจุบัน

การศึกษกรณีศึกษาปัญหาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1. หลักสิทธิมนุษยชนในเรื่องสิ่งแวดล้อมและหลักคิดเรื่องสิทธิชุมชนตามรัฐธรรมนูญ (3 ชั่วโมง)

หลักการสิทธิมนุษยชนในประเด็นทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับสากลและระดับประเทศ เช่น สิทธิในการมีชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี สิทธิในการมีส่วนร่วมด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น รวมไปถึงจนถึงหลักสิทธิชุมชนตามรัฐธรรมนูญที่มักจะเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับประเด็นสิ่งแวดล้อมเสมอมา

2. สิทธิชุมชนกับการพัฒนา (3 ชั่วโมง)

ศึกษาเรื่องสิทธิชุมชนเพื่อให้เห็นเรื่องการบริหารจัดการทรัพยากรของชุมชนภายใต้อัตลักษณ์และประเพณีท้องถิ่น ในขณะที่เดียวกันต้องเผชิญกับการพัฒนาประเทศในรูปแบบต่าง ๆ โดยผ่านกรณีศึกษา ทั้งนี้จะเห็นว่า สิทธิชุมชนช่วยในการลดทอนความเหลื่อมล้ำจากการบริหารทรัพยากรที่ไม่เป็นธรรมโดยใช้แนวทางสันติวิธี

3. การจัดการฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (3 ชั่วโมง)

ศึกษาจากกรณีศึกษาในแนวทางที่เป็นรูปธรรม และอุปสรรคของการจัดการความขัดแย้งในฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในสังคมไทย เช่น กรณีโรงไฟฟ้าจะนะ กรณีการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ การบริหารจัดการฝุ่น PM 2.5 เป็นต้น

4. การพัฒนาและการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม (3 ชั่วโมง)

การพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม โดยใช้กระบวนการสันติวิธีตั้งแต่ต้นน้ำ จนกระทั่งปลายน้ำ การเรียนรู้ผ่านมุมมองทุกภาคฝ่าย ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมและประชาชนที่ได้รับผลกระทบ

กลุ่มวิชาที่ 5: การศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการสันติภาพในต่างประเทศ รวม 9 วิชา (27 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเรียนรู้ตัวอย่างประสบการณ์การสร้างสังคมสันติสุขและกระบวนการสร้างความปรองดองในต่างประเทศ
2. เพื่อถอดบทเรียนประสบการณ์การสร้างสังคมสันติสุขและกระบวนการสร้างความปรองดองในต่างประเทศและนำมาปรับใช้กับการเสริมสร้างสังคมสันติสุขในประเทศไทย

หัวข้อวิชา

1. กระบวนการสันติภาพ (Peace Process): ประสบการณ์จากต่างประเทศ (3 ชั่วโมง)

ความหมายและความสำคัญของกระบวนการสันติภาพในฐานะที่เป็นกระบวนการแสวงหาทางออกจากสถานการณ์ความขัดแย้งรุนแรงที่ยืดเยื้อ (Protracted Conflict) โดยพิจารณาประสบการณ์จากต่างประเทศ เพื่อเรียนรู้บทเรียน ปัจจัยแห่งความสำเร็จและล้มเหลวในพื้นที่ต่าง ๆ

2. **กรณีศึกษากระบวนการสร้างความปรองดอง ใน 10 ประเทศ** (งานวิจัยสถาบันพระปกเกล้า) (3 ชั่วโมง)
ถอดบทเรียนการเรียนรู้กระบวนการสร้างความปรองดองจากกรณีศึกษาในต่างประเทศ 10 ประเทศ ที่มีความขัดแย้งทางการเมือง ความขัดแย้งจากความเหลื่อมล้ำ และความขัดแย้งด้านอัตลักษณ์
3. **กรณีศึกษากระบวนการสร้างสันติภาพในแอฟริกาใต้** (3 ชั่วโมง)
กระบวนการเรียนรู้การสร้างสันติภาพในแอฟริกาใต้ และสามารถประยุกต์ใช้กับปรากฏการณ์ความขัดแย้งในสังคมไทยได้
4. **กรณีศึกษากระบวนการสร้างสันติภาพในไอร์แลนด์เหนือ** (3 ชั่วโมง)
กระบวนการเรียนรู้การสร้างสันติภาพในไอร์แลนด์เหนือ และสามารถประยุกต์ใช้กับปรากฏการณ์ความขัดแย้งในสังคมไทยได้
5. **กรณีศึกษากระบวนการสร้างสันติภาพในเมียนมาร์** (3 ชั่วโมง)
กระบวนการเรียนรู้การสร้างสันติภาพในประเทศเมียนมาร์ และสามารถประยุกต์ใช้กับปรากฏการณ์ความขัดแย้งในสังคมไทยได้
6. **กรณีศึกษากระบวนการสร้างสันติภาพในจังหวัดอาเจะห์ ประเทศอินโดนีเซีย** (3 ชั่วโมง)
กระบวนการเรียนรู้การสร้างสันติภาพในจังหวัดอาเจะห์ ประเทศอินโดนีเซีย และสามารถประยุกต์ใช้กับปรากฏการณ์ความขัดแย้งในสังคมไทยได้
7. **กรณีศึกษากระบวนการสร้างสันติภาพในมินดาเนา ประเทศฟิลิปปินส์** (3 ชั่วโมง)
กระบวนการเรียนรู้การสร้างสันติภาพในมินดาเนา ประเทศฟิลิปปินส์ และสามารถประยุกต์ใช้กับปรากฏการณ์ความขัดแย้งในสังคมไทยได้
8. **กรณีศึกษาดูงานการสร้างสังคมสันติสุขในต่างประเทศ สายที่ 1** (3 ชั่วโมง)
9. **กรณีศึกษาดูงานการสร้างสังคมสันติสุขในต่างประเทศ สายที่ 2** (3 ชั่วโมง)

กลุ่มวิชาที่ 6: การคิดเชิงวิพากษ์เพื่อการเปลี่ยนแปลงสังคม (Critical issues) รวม 5 วิชา (15 ชั่วโมง)
วัตถุประสงค์

เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประเด็นปัญหาสำคัญที่อยู่ในความสนใจของสังคมกับผู้ที่เกี่ยวข้อง

หัวข้อวิชา

1. ประเด็นสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคต
2. ประเด็นสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคต
3. ประเด็นสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคต
4. ประเด็นสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคต
5. ประเด็นสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคต